1930 — HAI 27 AOUT 1933

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPÔT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Hà-nội và các tỉnh lân-cận, Lào, Cao-miên, Trung-kỳ và Nam-kỳ	Ngoại-quốc	Đổi về giữa tháng	Mất kỳ, Trung-kỳ và Nam-kỳ	Nam-kỳ, Bắc-Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone N° 180

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE
N° 1255

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
1re page — Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Ngày khai trường sắp đến

Thấm-thoát hai tháng rưỡi nghỉ hè đã muốn hết. Chỉ một vài hôm nữa đã tới ngày tựu trường. Thế là năm học cũ hầu qua ta gần bắt đầu bước sang năm học mới là năm 1923-1924 này.

Ngày khai trường năm nay tết cũng như ngày khai trường mọi năm, không có chi là khác. Chính sự học năm nay cũng lại là nối tiếp vào bao nhiêu năm về trước, có lẩy chi là lạ mà phải giải bày trên tờ báo.

Nhưng nếu ta không dám đàm luận đến cái phẩm chất của giáo-sư, đến sự tổ-chức của học-đường, đến cái lối học theo phép tối tân, thì ta cũng chẳng nên bỏ qua cái dịp ngày khai trường, là ngày đầu năm thiên-thủ của một năm học, mà lại không bộc-bạch một đôi lời với bà con nhà ta ở đám thôn quê và riêng thuộc về nền học Sơ-đẳng tầm thường, những trường đã quen gọi là trường yếu-lược. Ừ, cái trường yếu-lược này, xét ra nhiều nơi còn có về buồn tênh, buồn tênh vì nông nỗi vắng về học-trò. Nên viết bài này, ta chỉ cốt mong lấy một điều, là mong cho cha mẹ có con đến tuổi cắp sách được, nên cho chúng nó ra trường, chúng nó học, chẳng nên quá tư vô-tình mà rồi mang cái tiếng « dưỡng bất giáo » và hổ với người về cái câu « phụ chi quá ». Cho con ra trường học bảy giờ, thật là thích thời, thật là hợp lý, còn có nỗi gì là nỗi hiềm nghi mà đáng nên do dự?

Không, trường học công, nghĩa là học quốc-ngữ, chữ tây bây giờ không phải là zi-zô vô nghĩa, không phải là vu-vơ vô đạo. A B bây giờ thế mà rồi nghĩa-lý rút sâu; lại càng rút rộng, sâu có thể ăn xuống hết cái « thâm thúy » của chữ Hán như xưa, mà rộng có thể bao quát được cả vạn vật trên hoàn cầu, hiện tỉnh trên thế-giới, chớ không chỉ biết đến người Hán, nước Hán là cùng giời, cùng đất. Quốc-ngữ, chữ tây bây giờ thế mà cũng cương-thường đạo-lý chán, dù chẳng phải lời lẽ của cụ Khổng cụ Mạnh siêu-việt quá cho học với trình độ con trẻ, thì chẳng thật cách thiết thực tu thân tự cái nghĩa-vụ đối với chính mình, qua học đường, qua gia-tộc mà ra đến xã-hội cùng nhân-loại...

Không, trường học quốc-ngữ chữ tây bây giờ không phải là đất đỏ, tôn kém gì cho mày. Xưa học chữ nho, một quyển sách in bằng ván gỗ, một quyển vở đóng bằng giấy tạ, tiền cũng không hết bao nhiêu tiền thực. Nhưng kể ra, ở các trường học sơ-đẳng bây giờ, sách học năm, bảy hào một quyển còn chưa phải mua: bài học ông thầy vẫn đọc hay viết trên bảng đen cho học-trò chép mà học. Còn quyển vở tuy đóng bằng giấy tây, nhưng mỗi cặp 25 tờ, cái hạng 8, 9 xu một cặp dùng cũng là được việc. Ngoại giả, ngòi bút sắt thay ngọn bút lông, lọ mực nước thay thoi mực mài, hoặc thêm cái bút chì một xu hàng Nhật tải sang ngưng trệ vô số, cái thước kẻ bọ Nam làm đã khôn khéo trăm chiều.... Tổng cộng lại nỗi tháng mỗi đứa bé đi học tốn kém độ năm hào, trường cha mẹ nào đẻ ra con, đã tự nhiên nuôi cho nó ăn, lại có bụng lo cho nó học, mà chẳng gánh vác nổi cái món tiền cỏn con ấy? Đời xưa mỗi đứa trẻ đi học [illegible] một quan, so sánh với đời nay mỗi tháng năm hào chỉ, thực cũng là vừa phải, chưa có gì là quá lạm. Ấy là ta chưa nói, bây giờ con ra học trường công, cha mẹ đã không mất tiền nuôi ông thầy, lại đỡ được bao nhiêu cái tết nhất, gỗ chạp cùng đồng môn về sau rút là tốn kém.

Không, trường học công không phải là xa gì cho lắm. Ta vẫn biết rằng ngày nay cái số chi-thu các làng cải-lương còn chưa được thịnh vượng, cho nên mỗi làng chưa có bằng riêng được một trường theo như khoản 69 trong Học-luật. Hiện mỗi tổng mới có một trường, họa hoằn lắm mới có tổng được hai trường. Học-trò lên mười, mười hai tuổi mỗi ngày hai buổi đi tự làng mình đến trường học, có khi phải qua đến ba, bốn ki-lô-mét, những lúc nắng ráo thì không sao, chớ hễ mưa rầm gió bấc, ngoài cái phần mệt nhọc lại thêm cái nỗi ngâm nước, thì cũng có phần nguy hiểm đáng lo thực. Nhưng ta thiết tưởng nếu có bụng quả lo như thế, thì duy chỉ có cách đón thầy về nhà dạy, thì mới chắc được vẹn toàn. Còn ngoại giả cái gì mà chẳng lo! Ngay tại chốn kinh-thành, ta vẫn thấy lắm trẻ cùng vào trạc tuổi ấy, mỗi buổi đi cho tới trường học cũng hàng ba, bốn ki-lô-mét, mà nếu được hân hạnh đi trên con đường giải đá phẳng phiu, thì lại gặp luôn nào xe tay, xe bò, nào xe đạp, xe điện, xe ngựa, xe hơi, cái nông-nỗi hiểm nghèo kể bằng gấp mấy mươi trên con đường vắng vẻ, tịch mịch ở nhà quê. Và chăng ta lại nhận: bản tâm Nhà-nước muốn cho cả trẻ hàng tổng được hưởng cái ơn huệ giáo-dục, nên bao giờ cũng có ý thiết lập trường học ở cái xã trung trấn trong tổng, chớ không phải riêng thì một xã nào, thì ta tưởng dù một tổng cho to đến tám mười xã, quãng đường xa cũng có phần rút ngắn lại rồi. Hoặc ngại nỗi đường vắng cần là xa, thì ta cho trẻ nó cũng rủ nhau nó đi buổi sáng, nó nghỉ tại trường buổi trưa, đợi học buổi hết buổi chiều rồi hãy về thì cũng là tiện lợi. Không thế nữa, thì cha mẹ tìm cách gửi nó ngay tại làng có trường học. Cái gì chớ cái đi trọ học xưa nay ở nước Nam nhà đã từng quen lắm rồi. Học trò — hay nói cha mẹ học-trò thì đúng hơn — phải tìm đến thầy, chớ không ngược đời mong thầy phải đến đón học-trò bao giờ. Thuở xưa đường sá khuất-khúc, muốn cho con đi đu học, lắm khi xa những hàng nghìn dặm, đi những bao nhiêu ngày đường, cha mẹ còn dám dời con cho đi tìm thầy nữa là. Huống chi đời bây giờ, giao-thông phát đạt, tự đầu tổng đến giữa tổng hay cho ra đến huyện-lỵ, tỉnh lỵ đi trọ học, mà đã hẳn là xa, thì chẳng hóa dân ta mỗi ngày lại nhút nhát thêm lên mãi ru! Nên ai có con đến tuổi học-hành, cũng thử làm bạo một chút, cho nó bước chân ra khỏi cửa, mở mày mở mặt tập trông thiên-hạ ngay từ lúc còn trẻ, chớ giữ nó ở nhà ngày ngày « ấp yếu mẹ » hay « nương náu dưới gối » mà rồi sau thiệt thòi cho cả cái đời nó.

(Còn nữa) N. Ô. N.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 25 Août 1923

Cái nạn giặc cướp ở Trung-hoa

Tin Bắc-kinh. — Bọn giặc Trung-hoa đã bắt các một vị linh-mục Pháp ở Đại-lý phủ.

Paris, ngày 24 Août 1923

Tờ hòa-nghị Lausanne

Nghị-viện nước Thổ đã ưng-chuẩn tờ hòa-nghị Lausanne

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 25 và 26 Août 1923

Hoa-kỳ với Nhật-bản

Ngày 25 mới rồi bản giao nước trong-tài của Nhật-bản và Hoa-kỳ lại gia-hạn một hạn năm năm nữa. Song, hai nước có định rằng nếu nguyên-lão nghị-viện ưng chuẩn việc nước Hoa-kỳ dự vào tòa quốc-tế thẩm-phán, thì Hoa-kỳ và Nhật-bản sẽ xét cách lập với nhau một bản giao-ước định rằng các tranh-đoan nói trong bản giao ước này sẽ giao cho tòa quốc-tế thẩm-phán xét xử.

Nước Bỉ và nước Anh

Sáng hôm thứ bảy, bộ Đại-lý nước Bỉ đã giao cho bộ ngoại giao nước Pháp bản dự thảo bức thư của chánh-phủ Bỉ đáp lại chánh-phủ nước Anh. Buổi chiều chánh-phủ Pháp đã phúc lại chánh-phủ Bỉ rằng chánh-phủ Pháp biểu đồng-tình cả về lời lẽ và về ý-tứ trong bức thư trả lời ấy. Chẳng là hôm thứ hai thì bức thư ấy sẽ gửi đến Londres.

Cái chánh sách của nước Anh

Trong một bài diễn văn của Sir Philippe Grésme đọc ngày thứ bảy mới rồi ở Aberdun, ngài có nói các mục-đích chánh của chánh-phủ nước Anh là: 1· Bắt nước Đức phải cực lực mà nộp bồi-khoản một cách thật nhanh thật hiệu. 2· Chỉnh-đốn lại Âu-châu cho được vững vàng chắc chắn, khiến cho các nước có thể làm ăn buôn bán được. Ông lại có nói: Các viên-chức trong tòa nội-các nước Anh toàn là người trẻ tuổi, ai nấy cũng đã có theo việc quân trong cuộc đại chiến mới rồi cả, ấy thế mà lại nghĩ cho tòa nội-các ngày nay có cái thái-độ thân Đức trong cái vấn-đề bồi khoản này thực là một việc sai lầm vô lý lắm lắm.

Ông có nói: Trong bức thư quan Poincaré đã đáp lại trước những điều viên thủ-tướng nước Đức nghị-kỳ về việc trả bình trong hạt sông Rhar.

Hoa-kỳ đối với Âu-châu

Báo *Tribune* nói rằng việc công-bố các thư tín của hai nước Anh Pháp trao đổi với nhau về cái vấn-đề bồi-khoản, cốt là để cho ai nấy biết rõ đầu đuôi cái tranh-đoan của hai nước ngày nay. Người Hoa-kỳ thấy các nước cứ để cho nước Đức hội nửa trái lời mãi ai nấy lấy làm ngạc nhiên.

Các báo Hoa-kỳ bình-phẩm về cái vấn-đề bồi-khoản đều nói: Chẳng nay mai quan Poincaré và quan Baldwin sẽ cùng nhau hội-nghị để giải-quyết xong cái vấn-đề bồi-khoản.

Cái chánh-sách của tòa nội-các cũ nước Đức

Quan thượng-thư Tài-chánh nước Đức có đọc tại nghị-viện một bài diễn-thuyết chỉ nghị cái chánh-sách Tài-chánh của tòa nội-các Cuno. Ông có nói: Hiện nay thành ra chánh-phủ Đức phải trả tiền công thợ thuyền cho các nhà kỹ-nghệ. Về đường tiền tệ, thực là rối loạn. Nhiều nhà đại-kỹ-nghệ phát-hành ra vô số bạc giấy; có tới hai mươi mấy trăm nghìn triệu, có khi thì xin phép nhà quốc-hội ngân-hàng, có khi không xin phép.

Các báo-quán đối với bài diễn-văn của M. Stresemann

Các tờ báo và các văn-báo nói rằng xem cái giọng bài diễn-văn của M. Stresemann thì nước Đức đã đến địa hơn trước nhiều.

Báo *Le Temps* có nói: M. Stresemann không nói gì đến việc trả bình trong hạt sông Rhur. Ông nói rằng các ý tưởng của Pháp nói trong quyền hoàng-thư nước Đức không có thể lấy làm chuẩn đích mà giải quyết cái vấn-đề bồi khoản được. Còn như việc nước Đức phải nộp sản-vật và Đồng-minh thu thuế thương-chánh, thì M. Stresemann nói rằng ông muốn cho trong hạt trả bình và trong hạt không có trả bình cũng thi hành một cái thể-lệ giống nhau. Về việc ấy ý quan Poincaré khác hẳn. Ngài nói: Trong các hạt trả bình thì Đồng-minh thu thuế thương chánh, cũng cái số tăng 26 °/. và tiền bán mấy thứ hàng đại-tôn xuất cảng.

Sau bảo ấy có nói: Cái cách thu thuế của chánh-phủ Đức chẳng qua cũng như các cách nước Đức dùng để làm cho quẫn-bách cái tài-chánh nước Đức mà thôi. Từ khi chiến-tranh tàn-cục đến giờ, nước Đức chỉ dùng cái chánh-sách tăng số giấy bạc, để làm cho giá tiền mark sút xuống mà thôi. Xem việc trước như thế, thì rõ việc sau này làm sao.

Việc đất Palestine

Cứ như lời báo *Daily Express* thì quốc-vương nước Hedjaz có gửi cho người Á rập ở Palestine một bài tuyên bố ưng cho đất Palestine trở nên một đất tự-trị trong hiệp-chủng quốc Á-rập.

Tin Trung-hoa

Ngày 17 Août 1923

Hương-cảng đặc-điện

Quân-đội của Tăng-tri-Bình lại vào Đại-phố. Cái tin Phùng-bảo-Sơ tự tử bằng súng, không được đích-thực.

Tin Tào-Côn

Tào-Côn trở về Bảo-kinh, khuyên Trương-Hồ nhận chức. Trương vì có quan-hệ với Ngô-bội-Phu, cho nên không dám nhận, hiện đã sai Tiền-thiếu-Khanh về Lạc-dương để hỏi ý-kiến Ngô-bội-Phu.

Tài chính tổng-trưởng

Chức tài-chính tổng-trưởng Tào-Côn vẫn thấy-chung chú-ý muốn dùng Vương-thác-Lễ, chớ không tán-thành cho Trương-Hồ.

Tá-khoản

35 triệu tuế-phí đã định trả-lĩnh vay Đại-thành ngân-hàng 16 vạn, Trực lệ ngân-hàng 9 vạn, còn chỉ khảo 5 vạn, đều lấy thuế muối làm đảm-bảo.

Tin Trần-quỳnh-Minh

Ngày hôm qua, Trần-quỳnh-Minh đã đến Thiên-tân yết kiến Đoàn-kỳ-Thụy.

Nghị-viện xuất-kinh

Bọn nghị-viện lĩnh tiền tuế-phí xong, lại lục-tục xuất kinh. Nguyên trước đã chọn ngày khai hội, sau thác cớ sự viếng tang Mỹ tổng-thống, lại thông cáo hoãn-hội.

Tin Ngô-cảnh-Liêm

Ngô-cảnh-Liêm nói với đảng Thiên-tân rằng: biện-pháp bội đã quyết định đến tuần lễ sau có thể thành lập được.

Ngày 18 Août 1923

Hương-cảng đặc-điện

Lương-thuyực-Côn chốn cự mệnh-lệnh Tôn đại-nguyên-soái, sai Đàm-khải-Tú thu lấy khí-giới Mông-nhân-Tiêu đã sai người đến yết-kiến Tôn đại-nguyên soái, xin theo mệnh-lệnh

Tin Nhan-huệ-Khánh

Có tin rằng Nhan-huệ-Khánh lại thôi không nhận chức ủng-thương tổng-trưởng nữa. Lại có tin rằng chỉ trong nửa tháng nữa thì Nhan-huệ-Khánh sẽ từ chức.

Tin Trương-thiệu-Tăng

Bọn nghị-viện ủng-hộ Trương-thiệu-Tăng đã vận-động cho Trương phục chức. Ngày hôm qua đã điện cho bọn Tào-Côn, Ngô-bội-Phu, Phùng-ngọc-Tường và Tế-nhiếp-Nguyên bảo nội thủ-tướng không nên thay đổi, nếu thay đổi ngôi thủ-tướng, thì toàn-tuồi các viên đều là vô-hiệu

TRẬN BÃO Ở HƯƠNG-CẢNG MỚI RỒI

Phải Toàn-quyền có điện sang quan Lĩnh-sự Pháp ở Hương-cảng hỏi thăm tin tức về việc một chiếc tàu Pháp bị nạn trong trận bão mới rồi, thì quan Lĩnh sự có đáp lại như sau này:

« Tàu lớn của Pháp không có cái nào bị nạn cả. Chỉ có một chiếc tàu nhỏ tên là *Reims* của công-ty Ribeiro ở Haiphong bị cạn, sau này trục ra cũng để. »

LỜI ĐÀN BÀ

Bàn về lời nói xấu

Nói tốt cho ai thì người ta vui vẻ, nói xấu cho ai thì người ta oán trách; bởi vì những người làm điều xấu ít muốn nhận lỗi mình, cho nên không bằng lòng người ấy chỉ trích điều xấu của mình ra, mà ta nói xấu bao giờ cũng độc địa gớm ghê tội đâu như bảo nhau đốt, làm cho khó héo từng lá gan, chảm chích từng đoạn ruột, đau ngấm mà không thể nói lại được; phàm kẻ phạm phải sự trái phép, chỉ nhờ sự lời nói xấu, họa chăng mới ăn năn đổi lỗi lại, thế thì lời nói xấu không phải là vô công, vô bổ đâu; bằng làm quấy mà không ai bài bác, chẳng sao càng thêm trưởng ác lên nữa ngày chừa sau hơn một ngày, thậm chí không điều gì là không làm, gian tham tật đố trốn chửa lộn chồng, bao nhiêu sự hư đanh bại tiết, toàn là không kiêng nể lời nói xấu mới dám làm, chớ con người ta biết giữ bổn phận, gìn lòng ngày thắng, tuân tự mà nói theo con đường văn-minh tiến-bộ, chưa đã xấu, không cần cấp tiến, đâu có lẽ nhỏ nhẳng mang tiếng thị phi đâm tiếu đã lắm kẻ đỡ đang về sự nghiệp, học hành chưa tới nơi tới chốn, đã vội bỏ hết sau nấp cả mình, thật là tại quá ư hăng hái tự-do, tự-do không phải đường, thành ra nghĩa tự-rải, khi mình đã tự-rải lấy mình còn gì đau đớn hơn nữa, còn sao tránh khỏi lời nói xấu được.

Dẫu đàn ông, dẫu đàn bà sinh về đời này, không phải ngu như xưa, mà chỉ trông mong cho người ta ăn ở đường thiện, bây giờ làm hay thì người ta khen, làm dở thì người ta chê, có thể mới chửa lắm mọi nết xấu trong xã-hội, thì mấy chốc bọn người, chịu ảnh-hưởng về sau đây.

Đạm-Phương nữ sử

HÀI ĐÀM

Cái giá-trị đặc-biệt của ả đào ở nước ta

Mấy ông vào xóm Bình-khang đưa tờ báo *Trung-Bắc* số 1394 và bảo các cô đọc:

— Này các chị xem: *Một vài đảo nước Anh trông cậy nghị-viện.* Đảo nước người ta như thế, chứ đảo nước An-nam như các chị chúng các con hát hội kết-cục chỉ thành ra những gống ăn tàn phá hại!

— Các ông tưởng thế thì hiểu to! Cái giá-trị chúng tớ còn gấp mười người ngoại-quốc!

— Gấp mười!

— Chứ gì! Hỷ còn lèm nghị-viện, chứ chúng tớ đây lại gây dựng nên cái địa-vị cho các ông nghị-viện kia! Này ông nghị X, ông nghị Y, ông nghị Z, không có chúng tớ thì sao trúng cử được nghị-viện.

Sơn-phong

Cuộc thi thơ

Các Nhơ-zu-Quyn nữ-sĩ

Thơ thi

DX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu ghi truyền dấu tích-tàng.
Cõi Bắc xây nên nền giáo hóa,
Giới Nam rộng mở cửa nho-phong.
Non Nùng chính khí trăng ta bóng,
Sông Nhị uyên-nguyên nước hợp dòng.
Đạo đức duy trì bền quốc túy,
Giống vàng tỏ mặt đứng phương đông.

DXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu Nam rồng mở cửa nho-phong.
Dựng cột cương-thường trong đất Bắc,
Mở nền phong-hóa giữa giới Đông.
Dân hai nhăm triệu lòng tin trọng,
Nước bốn nghìn năm đạo vẫn sùng.
Mưa gió chẳng theo Âu, Á chuyển,
Cùng trường mãi vững với non sông!

Hàn-giang, Bình-văn-Lược
Cẩm-giàng, Hải-dương

DXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu kia ai đứng lại trông.
Bia đá chưa mờ nền đạo-thống,
Thành vàng còn đó dấu hoa phong.
Cương-thường chẳng vững nhà Hồng Lạc,
Non nước xây nên cảnh Nhị-Hà.
Kỷ niệm sẵn lòng ơn giáo-dục,
Hỏi người cố-quốc nhớ hay không?

Trần-sỹ-Huyên
Maison Louis Ogliastro & Cie
Haiphong

DXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là đây có phải không?
Thờ Tử rộng khơi nguồn giáo-dục,
Lạy Trần bao trải cuộc hưng-long.
Gác vàng lấp-lánh sao khuê sáng,
Hồ Bích long-lanh bóng nguyệt lồng.
Bia đá chứa mòn cây chữ cũ,
Áo xiêm còn vẻ nước non Hồng.

DXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây là cõi học cung.
Hết chức khuê-văn vang tỏ mãi,
Hoàng bia tiến-sĩ đá mành trông.
Mànhương nhật-nguyệt soi hình-thể,
Một giải cang thường vững nhà nông.
Biến đổi mới hay là vận-hội,
Vẫn lòng kính-mến khắp tây đông.

Tá-tài, Ngô-ngọc-Cầu
Láng La-khê, Hà-đông

DXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải mấy tang thương mấy chẳng còn.
Cùng miếu như in nhà Khổng-học,
Xuân thu sánh giữ nết nho-phong.
Gác khuê trăng rọi lòng người mến,
Giếng ngọc dòng trong lắm bóng lồng.
Tấm Hán mến ai hương vẫn ngát,
Non sông ngoảnh lại vẫn non sông.

DXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải Lý, Trần, Lê vượng khí chung.
Bờ-bọc mênh-mông bờ cõi Việt,
Rừng nho lai-láng nước non Hồng.
Gió đưa mưa đệm đêm-thâm,
Cửa Khổng sân Trình vẫn ngóng trông.
Trăng rọi gác khuê muôn thuở sáng.
Như in sông Nhị với non Nùng.

Lê-hữu-Mai
116, Rue du Chanvre, Hanoi

DXVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu võ ngàng ngà chốn Nhị Hà.
Văn học nền xưa theo đạo Khổng.
Anh phong nếp cũ nức trời Đông.
Dưới bia giáp bảng vàng chưa nhạt,
Trên gác khoa văn khói vẫn nồng.
Hỏi khách cổ-kim ai đó tá?
Cùng nhau xin gửi khó hương chung.

DXVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Thực bể vang cho giống Lạc-hồng.
Tiền lệ hậu phê nề nếp cũ,
Kim bi, cổ mễn khói hương chung.
Mười gây cả mộc giám dây cát.
Một giải hoà lương mấy lớp cung.
Sướng tuyết giải đầu bao thế kỷ
Khiến người hoài cổ ngẫn-ngơ lòng

Ngô-vă-Mai
5, Rue Jules Ferry, Hanoi

DXIX

Nhìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu mạo tôn-nghiêm tựa cảnh bồng.
Lộng lẫy lâu son vàng bạc thếp,
Ngùn ngụt hoa phủ lửa khói hương nồng
Văn chương dậu cả ghi nền Bắc,
Lễ nhạc danh từng khắp cõi Đông
Vẫng mặc chờ để treo trước miếu,
Đời đời ghi để thế-gian trông.

DXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long
Tôn miếu trang - nghiêm bốt mấy trùng
Trước mặt mông-mênh dòng nước Nhị,
Sau lưng chót vót đỉnh non Nùng.
Gác son tiếng mõ người thi lễ,
Bia đá ghi để sẽ hiếu-trung.
Mấy cuộc tang-thương khôn biến cải,
Vững bền sắt đá với non sông.

Trương-văn-Thanh
34, Rue de l'Hôpital Chinois, Hanoi

Cải chính

Bài thơ số CLXXXXV đăng trong số báo ra ngày 21 Août vừa rồi, kỳ thứ năm: *Giảng lấy tường đọc lờ mờ đó,* nên đã sắp làm ra *cuốt tổ.* Vậy nay xin cải chính lại cho đúng.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	30 độ
15 giờ	32 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 26 Août 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là S. L. 75 và S. L. 70 kể từ ngày 27 nay.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 25 Août 1923 :* 3°/₀ 56 95. — 5 °/₀ 1918 1916 75 85. — 4/ 1918 62.40. — 5°/₀ 1920 92 95. — 6°/₀ 1920 88,70.

Tin tàu. — Tàu *Chef Mécanicien Meilhat* khởi-hành ở La Pallice ngày 23 đi Đông-pháp.

Tin nước. — Thế là Hà-thành không lo cái nỗi thủy lạo nữa rồi, nước sông mỗi ngày một xuống sâu hôm nay nước còn có 9m 70 mà thôi. Nhưng nước xuống thì khí-hậu lại nóng ngay, hàn thử biểu chiều hôm nay lên đến 32 độ.

Ở các tỉnh tuy nước xuống mà vẫn còn lụt.

Tại Bắc-giang — Ngày 25 Août — Đê làng Đông-loan và Vạn-gián cách phía dưới tỉnh lị chừng 5 kilomètres vỡ đã ba ngày hôm nay vì thế mà nước tràn cả vào làng Toái-Lục, Dĩnh-nguyên, Dĩnh-trì, Dĩnh-cầu và Dĩnh-kế. Mấy hôm nay dân phu ra hộ đê suốt đêm ngày để giữ cho nước khỏi tràn vào tỉnh lị Nếu không đắp được con chạch thì phía nhà pha, nhà học, dinh các quan sẽ lụt hết. Các quí quan và quan ta độ này vất vả về việc nước lắm.

Còn các phố thấp thì cũng bị nước mưa đọng lại đã ngót tháng nay, không có chỗ thoát.

Đường Lục-nam ngập đến 15 kilomètres, có chỗ nước cao đến một thước lẩy

Từ xưa đến nay ở Bắc giang chưa thấy lụt to như vậy bao giờ.

Tại Hải dương — Tuy nước đã xuống rồi mà hại Hải-dương vẫn còn lụt. Đường Hanoi đi Haiphong còn có chỗ ngập đến 40 50 phân tây.

Xe ô-tô không đi được; khi nào đi được thì sẽ đăng báo.

Tại Nam-định. — Nước sông Nam-định ngày 24 Août xuống rất mạnh. Công tác làng cốc cũng đã cấm được rồi.

Thế là thành-phố ta chắc bẫn tránh khỏi được cái nguy lụt lội.

Đêm hôm 23, một người lính cảnh sát đi tuần ở bến tàu thấy trượt chẳng ngã xuống bị chết đuối.

Tại Phủ lý. — Nước sông hôm nay đã lui rồi, quãng đê Như-trác dân phu bộ vệ đã vững rồi, không lo có cái nạn vỡ đê nữa.

Cái va-lit của quan Toàn-quyền Merlin. — Báo *Nam-kỳ tân-báo* ở Saigon có đăng rằng :

« Bữa quan Toàn-quyền Merlin mới tới Saigon tại bến-tàu có ty hỏi mình rằng không biết va-lit của ngài mang những gì là có ý muốn biết những điều gì, định cái-lương cho người đông-dang ta thế nào.

Một tờ nọa-báo ở Paris tuy không cho là được thỏa thích về điều ấy, nhưng cũng có cái ý-kiến hay, báo cho ta rằng quan Toàn-quyền có đem sang một bức truyền thần đẹp của đức Đông-cung Hoàng-thái-tử để nay mai sẽ đăng đức Khải-định hoàng-đế.

Bức tranh đẹp đó là do tay cô Marie-Aimée Cau mi có chân hội các nhà mỹ-nghệ Pháp họa ra.

Xem cái việc ấy thì tỏ rằng quan Toàn-quyền Merlin thật biết người lắm, chẳng ta cũng nên cảm ơn cái tấm ấy ma ai nấy sẽ mến chuộng ngài mà công việc ngài sẽ nhẹ nhàng hơn.»

Tại phủ Toàn-quyền. — Quan cai-trị Le Prévost, chánh văn-phòng quan quyền Toàn quyền Baudoin ngày đã nhận chức chánh sở quan-lại phủ Toàn quyền.

Tại hội Khai trí tiến đức. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ, hội-đồng quản-trị hội Khai-trí đã họp tại nhà công-quán của hội để bàn những việc sẽ kể sau này.

Dự hội-đồng có quan nguyên Khâm sứ Tissot, danh dự hội-trưởng, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu, chánh hội-trưởng, các quan cai-trị Marty, Legrèze, các quan tổng-đốc, Lê-trung-Ngọc, Từ-Bạm, Đặng-đức-Cường, quan tuần-phủ Chế-quang-Ân, MM. Đào-v-Sử, Phạm-Quỳnh, Ng-Thành, Ng-qui-Toàn, Ng-tất-Tế, Lê-v-Phúc, Ng-v-Vinh, Đỗ-Thận, Phạm-huy-Lục, Ng-v-Luận, Trần-trọng-Kim, Dương-bá-Trạc, Bùi huy-Tín, Đào-huống-Mai, Lê-thành-Ý.

Việc họp nhất Âu-trí-viện với hội Bảo anh thì Hội định rằng sẽ viết thư cho hội Bảo-anh trong hai cách chọn lấy một là 1° hội Khai-trí chỉ bảo-trợ cho mà hội Bảo-anh vẫn còn, hội Khai-trí chỉ cử mấy viên hội Âu-trí-viện đứng với các viên hội Bảo-anh đến quản-trị ; 2° hội Bảo-anh chỉ giải tán vào sáp nhập với Âu-trí-viện là một, thì công việc sẽ giao cho hội Khai-trí quản đốc cả mà các hội viên hội Bảo anh cũng phải vào hội Khai-trí.

Việc mở cuộc đấu-xảo mỹ-nghệ của hội thì sẽ mở trước Hội-chợ 7 ngày và trong một thời-hạn là 15 ngày. Vào xem đấu xảo của hội thì phải trả tiền mỗi người là 2 hào. Hội định thế là để chỉ những người lịch-sự càng những nhà sành mỹ-thuật đến xem mà thôi, vì cuộc đấu-xảo này là đấu xảo mỹ-nghệ chứ không phải là một nơi bày hàng như Hội-chợ.

Hội-đồng xét những đồ đấu-xảo thì hội Khai-trí sẽ nhờ các nhà mỹ-nghệ Tây Nam mà không có chân trong hội đồ chức này xét thưởng.

Ban canh-nông mà chương trình bản báo đã đăng trong một số trước thì sẽ đợi làm ban kinh-tế, vì chẳng những hội giúp các nhà canh-nông mà thôi, lại giúp cả việc công-thương nữa.

Về việc quản-lý nhà hội quán thì hội định cứ giao cho người quản-lý cũ trông nom.

Hội tại nhận được giấy của hội Nhã-hoa là hội âm-nhạc xin hội Khai trí bảo-trợ hội-đồng đều ưng thuận.

Sau hết bàn về việc làm tự-điển Việt-Nam, việc này không đợi cho xong cuộc điều tra phương-ngôn tục ngữ rồi, hội may cũng đã tài liệu làm rồi, vậy nay mai sẽ bắt đầu tổ chức.

Việc khởi-thảo bộ tự-điển ấy thì sẽ giao cho ông Phạm-Quỳnh, ông Ng-văn Vĩnh, ông Bùi-Kỷ, ông Trần-trọng-Kim, ông Đỗ Thận, ông Dương-bá-Trạc, ông Nguyễn văn-Luận, ông Phạm-huy-Lục, ông Ng-hữu-Tiến, ông Ng-đôn-Phục và sẽ đặt ra một hội-đồng cố vấn có những nhà sinh tiếng nôm, hội định sẽ mời những ông có tên sau này làm cố vấn-là quan Toàn Chế-quang-Ân, quan Toàn Ng-tấn-Cảnh, quan Toàn Hoàng-văn-Cảnh, quan Thượng Ng-tất-Tế Hà-đông, cụ Tùng-sơn Phạm-huy-Hổ, cụ Bằng Ng duy-Thiệu, cụ bảng Ng-thiện-Kế, cụ Đốc Ngô-giáp-Đậu, vân vân.

Hội bàn mãi đến gần 7 giờ mới giải tán.

Hồi 8 giờ thì ở phòng ăn có mở tiệc trà, chừng hơn 30 ông bà đến dự tiệc. Trong khi tiệc trà có phòng bắt ảnh in ra để nhọc Hồi 10 giờ xem ở ngoài sân có chớp ảnh, toàn những phim thời sự và phim chiến trong cuộc đấu xảo Marseille vân vân. Thật là một buổi tối rất vui vẻ.

Trường nam Sư phạm. — Những học-sinh ứng thi vào ban trợ-giáo thì phải đủ 17 tuổi, và tính đến ngày 1er Octobre 1923 không được quá 24 tuổi.

Đơn xin dự thi vào ban trợ-giáo này thì chỉ nhận đến ngày 31 Août 1923 là cùng hạn. Song hạn này có thể dời ra một tuần lễ nữa để cho các học-sinh không trúng tuyển vào trường Sư-phạm có đủ thì giờ mà lại xin ứng thi vào ban trợ-giáo. (Đó là riêng cho những học-sinh có đủ hạn tuổi đã rồi ở trên này).

Trường Nam Sư-phạm lại cáo.

Tuyển học-trò vào trường Bảo-hộ. — Quan đốc trường Bảo hộ có lời bá cáo cho các ông các bà biết rằng đến ngày 13 tháng chín tây (13 Septembre) hồi 7 giờ rưỡi sáng thì tuyển lấy học-trò vào các lớp tiểu học (Petit Collège), chỉ trò ra có lớp nhất (Cours Supérieur) là không lấy sĩ.

Học trò đến thì phải đem theo giấy khai sinh và giấy chứng chỉ của trường mình học trước (livret ou fiche scolaire).

Xe lửa trượt bánh. — Chuyến xe lửa ở Hanoi chạy đi Nachan trưa hôm qua hồi 12 giờ 56 khi đi đến kilomètre 74 + 100 vào khoảng ga Kép và ga Pao-vy thì một toa chở mười lại trượt bánh ra ngoài đường sắt, xe đừng ngay được nên tau không có bị va chăng không việc gì đến người cả, chỉ có đường sắt bị hư hỏng một quãng mất 800 thước mà thôi.

Hồi mười giờ đêm hôm qua được tin lấy thì nhà máy Hanoi lập tức cho tàu máy mang đồ đạc và thợ thuyền lên ghi suốt đêm hôm qua thì đến sáng hôm nay đường xe lại thông đồng được như cũ.

MUỐN BAN LẠI

Một cái máy chụp ảnh kiểu ống giòm Bellieni 12 °plaques 6 1/2 × 9 kính hiệu zeiss rất tốt giá 60 p.

Ai muốn mua đến hỏi ông quan Ba Hinzelin ở đường Concession, khu đất T. D. 3661

Ngạch học-chính. — M. Phạm-văn-Viễn, giáo học tập sự tại trường Vĩnh-bảo (Hải-dương) được từ chức, kể từ ngày 1er Octobre 1923.

M. Tạ-v-Ngọc, trợ giáo tập sự tại Dai tu phủ Ứng-hòa được từ chức, kể từ ngày 1er Septembre 1923.

M. Ng-v-Bông, giáo học tập-sự tại Việt-trì, được từ chức kể từ ngày 15 Août 1923.

MM. Nguyễn sĩ-Giang, Trương-gia-Huyệt, Đoàn-văn-Thước và Trần-bửu-Tấn được bổ trợ-giáo tập sự tại Hà-đông.

MM. Ng-trọng-Tuế, Ng-đức-Quy, Trần-v-Nghinh, Đào-đình Mão, Ng-văn-Ty, Ng-v-Nghinh, Hoàng-v-Dam và Đỗ hữu-Hanh được bổ trợ giáo tập sự kể từ ngày 1er Septembre 1923 tại Nam-định.

MM. Ng-văn-Quang, Trần hoằng-Đạo, Quách-đình-Tuyển, Ngô-tất-Đạt được bổ trợ-giáo tập-sự kể từ ngày 1er Septembre tại Ninh-bình.

M Doãn-văn-Thi, được bổ trợ giáo tập sự tại trường Trung-hạnh, huyện Hải-an (Haiphong).

MM. Ng-thế-Chấp, Đặng-quang-Nhuận, Ngô-v-Trác được bổ trợ giáo tập sự tại Hưng-yên.

MM. Lê-đức Phong và Dương-văn-Dang, được bổ trợ-giáo tập sự tại Hải-dương.

M. Ng-văn-Tân, được bổ trợ giáo tập sự tại trường Dược-hạ, phủ Đa-phúc (Phúc-yên).

MM. Trần v-Triện, tại trường Nghĩa xá phủ Thuận-thành (Bắc-ninh), Trần-văn-Khương, tại trường Thụy-phiêu, huyện Tùng-thiện (Sơn-tây), Ng-v-Quynh, Lộ-đình-Cảnh, Phạm duy-Kiên, và Ng-đăng Thi tại Bắc-giang.

Các viên trợ giáo phụ tá ở Bắc-ninh có tên sau này được thăng tập sự :

MM Nguyễn-quang-Đàm, tại trường Đa-ngưu, huyện Văn-giang, Nguyễn-trọng-Phúc, tại trường Giai-lê, huyện Yên-phong.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòn (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 19 giờ tăng đến 13 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ, Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 3580

Nghỉ dưỡng bệnh. — M. Nguyễn-xuân-Cơ, thư ký hạng năm tại tòa Đốc-lý Hanoi, được nghỉ thêm ba tháng dưỡng bệnh tính chia từ một phần lương, kể từ ngày 19 Août.

Cuộc đánh số giúp hội trẻ con Tây lai vô thừa nhận — Các vé đánh số giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận hiện đã gửi bán tại bản-quán, giá mỗi vé là 5 hào. Bắn ngày 1er Novembre 1923 thì sẽ mở tại tòa Đốc-lý Hanoi.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Lừa đảo. — Ng-thị-Lan làm cu li phải phạt 1 tháng tù về tội nhận với người đàn phụ đi làm mỏ đến lúc vay được 3 p. 85 rồi bỏ không đi nữa.

Giả mạo. — Nemkham là người Ấn-độ vay tiền của một người đồng bang tên là Harbasing đến hạn không trả, đến lúc đòi lại làm mạo cái biên lai nói rằng đã trả rồi. Tòa xét xong hoãn đến kỳ sau mới tuyên án.

Mạo bỏ-đa trộm. — Lê-v-Hoành ở làng Đông-thị, làm ruộng chứa một con bò ấn trộm của một người Tây chủ đồn điền. Khi khám thấy hỏi thì lại khai rằng là bò mua của một người tên Lý-Tị ở làng Thượng-mạo tại chợ Yên-phụ. Song hỏi người ấy không nhận bán. Tòa hỏi nguyên bị rồi hoãn lại để nghị án.

Ăn cắp quần áo. — Ng văn-Tiếp ở tỉnh Sơn-tây ăn cắp quần áo của hai người lính tây đóng ở chùa Thông đến nhà Ng-văn-Khải ở huyện Thanh-thất ăn cơm rồi thế quần áo lấy nói để đem tiền lại chuộc. Ng-v-Tiếp đã nhận tội rồi. Còn Ng-văn-Khải khai rằng có nhận bọn quần áo lấy song không biết là của ăn cắp. Tòa xét xong hoãn lại để nghị án.

Chết vì lỗ gì? — Sáng sớm hôm qua hồi 6 giờ người ta thấy thầy một người cu-li xe cao-su tên là Ng-văn-Ba 25 tuổi kéo xe số 116 chết lăng tăng có buộc bằng cái thắt lưng trách vào một bên cọng sắt ở mui xe để ở đường đi Yên-phụ ngay chỗ nhà thuốc lá trông ra. Nghe đâu lúc hành thấy ở hận-môn người phu-xe lấy có rớm máu và rom lói ra thì người ta ngờ là bị hiếp chăng. Sở Cẩm khám xong đã cho không vào nhà xác và đã trình quan Dự-lý và quan thầy thuốc thành phố biết.

Mất trộm hạt vàng. — Cô Phạm-thị-Phú 25 tuổi, nhà ở hàng Bạc số 87, trình rằng lễ trộm lấy mất một chuỗi năm trăm hạt vàng và một đôi bông giá 100 đồng.

Người điên giết người điên. — Trong số báo trước, bản-quán đã đăng tin Cư đánh chết một người năm tại nhà thương Hanoi. Nay hỏi ra thì là hai người cùng điên nhốt ở trong nhà điên, mà tên Cư đánh người kia mạnh đến nỗi chết ngay.

Bán một cái nhà kiểu tây có 6 cửa hàng, số 102, phố hàng Trống.

Hỏi tại nhà số 4, Đường Quan-thánh (trước vườn hoa hàng Đậu trông sang). 3646

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Bị thương. — Hồi 22 giờ ngày thứ bảy ở tàu *Vinh an* đang cầu gỗ thì cái ống truyền hơi đứt nên tên Vũ-đình Vân làm gẫu đầy bị trọng thương bất tỉnh nhân sự.

Nhưng người làm ở tàu vội vàng đưa tên Vân lên nhà thương phục thuốc, chỉ trong vài tiếng đồng hồ lại có thể trở về nhà được.

Chực lên cửa. — Vừa rồi nhà một ông Tây bắt được một đứa lẻ mặt lẩn núp ở nhà dưới định đến đêm để lẻn cửa vào xoáy đồ vật. Ông Tây liền bắt điệu lên sở Cẩm rồi ở đấy lấy cần cước thì nó tên là Trần-văn-Hảo, 25 tuổi, làm nghề thợ mộc, nhà ở Bình-đông thuộc tỉnh Kiến-an.

Thợ mộc mà cũng giở cái thủ-đoạn lẻn cửa khoét vách mới lạ chứ! Có người bảo rằng các nơi còn bão lụt mãi thì rồi đến cả lương-dân cũng đến sinh làm càn mà trộm cướp tất có như rươi.

Đánh rơi tiền. — Hôm kia thím Tsan-chi, 31 tuổi, nhà ở đường Chavassieux số 51, đi chợ đánh rơi một cái ví tiền đa đen trong đựng 42 $ 00 và ba cái vé cầm đồ. Thím Tsan-chi có trình việc ấy tại sở Cảnh-sát ở bờ sông Maréchal Foch.

(Xem trong thứ ba, một thứ hai).

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(*Trinh-thám tiểu-thuyết*)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được, mà cho là tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cộng-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiểu-nhàn khiển-hứng trong khi tửu-hậu trà-dư!

Tôi nói :

— Biểu đồ tôi có biết đâu! Người ấy đi tay đại-gian cực-ác, thì sao lại tránh khỏi được pháp nước? Mà hai bông kia sao lại cố công cùng nước mà thí cái thân-danh giết người? Tôi thực cũng không hiểu.

Ông Anh chẳng tôi đây không nghe cho những việc bảo-thù. Điều ấy chắc nàng đã rõ.

Nữ-lang cười nhạt mà rằng :

— Thế thì nghĩ không biết thật! Tôi khi nào nói đã ngại rõ, vì có gì mà tôi không muốn giết người ta!

Tôi nói :

— Vâng! xin nghe lời chỉ giáo.

Nàng nói :

— Nếu biết đi, thì những điều tội đã phải-chết ở trong bụng hẳn, sẽ cũng theo hẳn mà chết đi! sau này còn đó xét sao cho ra mối! Bất luận người ấy có tội gì nữa, cứ phép thì không nên giết. Và chẳng cái việc bí-mật mà chỉ một mình hẳn biết, trước đây tra tấn cực-khổ, mà hẳn vẫn gan lim dạ sắt, không chịu cung xưng! Nghĩ cũng thấy người còn trai-trẻ mà tóc đã bạc-phơ đó vì Ấy hẳn chỉ dụng công có một đêm mà đương độ đầu xanh bỗng hóa ra người tóc bạc! Gần đây biết mình cũng chẳng còn mấy ngày nữa; muốn đem tâm sự của mình, truyền lại cho một người nào đó, rồi thì đi chết cũng đành!

Tôi hỏi :

— Việc bí-mật ấy là việc gì?

Nàng nói :

— Người cũng bé cái lắm! đã gọi là bí-mật, thì có ai bảo với ai! Tuy nhiên, cái giấu-mưu của hẳn tôi tuy không biết hết được. Song chẳng ít thì nhiều, tôi cũng đã đỏ ra đôi chút!

Tôi nói :

— Hẳn định giấu làm chi việc ấy?

Nàng nói :

— Thế thì nghĩ lại lắm! duy kỳ cái việc ấy cần phải giấu mới được. Giá tôi là bạn thân với ngài...

Nàng nói đến đây, đưa mắt trông tôi, rồi ý xem tôi có điều gì đương nghĩ.

Tôi hỏi :

— Nếu chúng ta là bạn thân với nhau thì sao...?

Nàng nói :

— Nếu chúng ta là bạn thân với nhau thì tôi xin có mấy lời khuyên bảo...

Tôi nói :

— Thưa vâng!

Nàng nói :

— Thế là ngài đã tin tôi?

Tôi đáp :

— Xin như lời nói!

Nàng ngồi xuống ghế-sát, ngồi đối-diện lại với tôi. Tôi ngồi sát vào cái mành cửa, nên không còn sợ ai nghe lỏm chuyện, vì nếu người mành hơi động, thì cần chuyện của chúng tôi liền ngừng lại ngay.

Nàng nói :

— Tôi nghĩ đi nghĩ lại, nói với ngài cũng vô ích! vì rằng những cái sáng thượng của ngài, trước sau thế nào tôi chưa được rõ. Hoặc giả những điều tôi cho là thiết thực, song ở lòng ngài nghĩ, ngài lại cho là viển-vông! chi bằng bắt tất nói chi cho phí lời vô ích...!

Tôi nói :

— Nàng đã có lòng muốn nói cho nhau biết, thì xin cứ nói hết lời...!

Nữ-lang lấy tay đỡ lên trán, vừa là để vuốt lại làn tóc mây! nàng nói :

— Tôi xin có mấy lời cảnh-cáo ngài trước. Tôi đây! chắc ngài chưa biết là người thế nào! Tôi thật khác hẳn với tính tình các bạn nữ-lưu; những điều mà quan sát ở người thường, đem quan sát đến tôi thì không đúng. Ngày nhỏ tôi nay được độ đôi ba năm-tử mà là cái thân vô dụng với đời thì bỏ đi để được chúng tôi gian một! Đến như ngài già mà không phải cái gia thế bỏ buộc, thì chẳng cũng giữ tôi được tí nhiều!

Tôi nói :

— Đã tôi xin cố công gắng sức, cho phụ tấm lòng nàng kỳ vọng ở tôi...!

Nữ-lang xua tay tỏ ý không tin mà rằng :

— Hôm nay xem ông đánh quần, đem toàn phô tinh thần mà gánh đua chẳng chơi, để xuýt thua! mà lại giỏi được thế, vậy, chớ vẳng hôm nay có được à?

Tôi nói :

— Được, thưa chỉ sá kể! hà tất nàng phải chú-ý đến sự đó làm gì!

Nàng nói :

—Chú-ý đến làm chớ! Những điều quan thiết trong một đời, cũng chẳng qua là một cuộc được thua thôi được! Cứ như lời lệnh huynh đã nói thì rõ ông đánh quần đã giỏi, mà gia-sản lại nhiều! ở trong thôn xã giữ chức hương-quan, mà sẵn bản rong đài lại là tay thiện nghệ! Những lẽ vô lợi ở trong làng ngoài xóm, ông bắt tổng giam bỏ ngục, nên đứa nào cũng thiếp phục sự uy! Sau tôi bỗng đến chi-khí, chẳng sự nghiệp thế nào, thì lệnh huynh có bảo đó là cái chí chí sự nghiệp tuyệt đỉnh của ông rồi, cũng chẳng mong gì tiến-thủ nữa!

Tôi thong dong mà nói :

— Cứ ý nàng thì hình như cho thế là tôi đã tự-mãn tự-túc, không biết mưu đồ công nghiệp đó sao?

Nữ-lang ra ý khinh bỉ tôi mà rằng :

— Người mà không có sự nghiệp, thì sao đáng là người! Theo đuổi cái chủ nghĩa khoái lạc, chẳng qua chỉ thành một giống ăn-chẳng động vật đó thôi; nếu không kiếm-công lập-nghiệp, thì cũng là bỏ phí mất đời! Còn như được một tý đỉ vội mãn, mất một ly đã vội giận; giận mừng mừng giận, tây theo sự vật làm thường mà thay đổi, con người như thế, có cũng như không! ông thử nghĩ ngay đến thân ông! đường đường cũng một thân nam-tử, thế mà chỉ nay lần mai nữa, hết đi sản lại đánh quần cho qua ngày đoạn tháng, thế thì làm thế nào được người! Làm người mà lấy những cuộc tiêu-khiển làm sự nghiệp một đời, điều đó thiếp đây thật không dám công-nhận...! Tôi tuy là bọn thoa-quần nông nổi song thật chưa từng có giao-du với một người nào lại quá thác-lợi cho như ngài.

Tôi nói :

— Tôi đây thì lại không có sự hội mà kiến-nghiệp lập công. « Thời-thế tạo anh-hùng » Thời chưa gặp biết làm sao được?

Nàng nói :

— Cơ hội vẫn chờ người! chỉ tại ông không chịu mất công tìm đến! Đành rằng « Thời thế tạo anh-hùng », song anh-hùng cũng phải tri thời thậm thế. Phàm việc trong thiên-hạ chỉ sợ người ta không có chí-khí, chớ có chí khí thì lo gì chẳng có cơ-hội tốt cho mình kiến nghiệp lập công?

Biểu đó chắc ông cũng rõ.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Máy ky-mi thượng hạng
Mặt có lân quang
BẢO-HÀNH 5 NĂM
Giá..... 5$00
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
3029

山 KHƯƠNG-SƠN 姜
Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂN
Hanoi, n° 29, Rue de la Soie, Tonkin

Bản-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các qui-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tức-tế. Có gửi hàng theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).
3026

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Sắc-sĩ MAURICE LOUBET
Thương thư đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên trị ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt nó các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, số 23
máy nói số 236
3019.

Vì dùng không hết mà bán
MỘT CÁI XE Ô-TÔ "FORD"
Còn tốt lắm, máy hút dầu săng hiệu "Zénith" (Carburateur Zénith), đèn điện và đèn đất.
Hỏi tại : M. Moisan, Société des Tuileries, Đáp-cầu. 3658

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho về xin các ngài từ rày đã có lăng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :
• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đăng-bộ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.
Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Savon Cadum
Để rửa mặc và tắm.
Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cũng nhiều mùn độc khác làm cho nước da mất sự mịn của nó.
Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lởi mà thử nó. Nếu nó chắc cũng làm chốc lưỡi nông, thì savon đó làm nhiều mồi, chắc nó phải làm dày nước da.
Savon Cadum bào chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch ; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên mịn, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắn.
Trong mình ta đều có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị bụi-bặm bích lại, thì nó mọc ra mụn, nặn cũng mình.
Bột và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa đỡ nhơ-nhớp mà làm cho cái da của ta được khoẻ khoắn và mịnh luôn luôn.
Dùng Savon Cadum lấy làm lịch kiêm, gì người ta dùng nó không bỏ chắc nào, mà lại lãi bằng hai cục savon thường.
Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 268

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiều, hàng lãnh nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.
Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như the, xuyến, lĩnh, lụa, hàng, quế, sản vật, và hàng Saigon như lĩnh, the, sản vật.
Nay mới có áo mũi, lăng thâm, mapa đen có nổi mặt rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ cả không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.
Qui-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.
Cẩn-bạch
2010 YU-WO-TSEONG

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thứ sơn tây của những tay chuyên-môn người Đại-pháp chế ra.
Nên hỏi giá ở « Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD », Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.
2063

Tin nước lên xuống

Triều sông Hồng-hà

	26 Août hồi 5 giờ	26 giờ	27 Août hồi 6 giờ
Lao-kay	77.90	77.70	77.60
Yên-bay	29 58	19 43	29 08
Việt-trì	14.20 —	14.05	13.80
Hanoi	9 99	9.89	9.70
Vạn-yên	7.00	»	6 50
Hòa-bình	5 95	5 80	5 52
Tuyên-quang	6.18	5 87	5.30
Phú-đoan	21.63	21.43	20 95
Phú Yên-bình	2.10	2.10	1.75
Nước vẫn xuống.			

Triều sông Thái-bình

	26 Août hồi 5 giờ	27 Août hồi 5 giờ
Thái-nguyên	21.35	20.54
Lẫm	4.10	3.60
Phả Lạng-thương	5.03	4.76
Đáp-cầu	5.41	5.22
Phả-lại	4.23	4.07
Xuống.		

Ốm đường. — Người ta mới đưa một người đàn ông ốm nằm ở đường lên nhà thương phục thuốc. Chưa rõ căn cước người ốm đó thế nào.

Bắt chó. — Sở Cẩm vừa mới bắt được một con chó tây và ba con chó ta đưa vào nhà nuôi vật.

Bán hàng lậu vé. — Hai người bán hàng rong không có vé đi phải bắt giao cho ông chủ lấy thuế chợ xét định.

Thịt ươn. — Tên Ng-đình-Nghệ 35 tuổi làm công cho nhà bán thịt tên là Cả-Dự ở phố Đ. nh, đi bị bắt về tội đem thịt ươn đi bán mà sở Thú-y đã cấm.

Thảo nào mà mất ta thường thấy thịt ươn đem bán ở đâu cũng ngỗ bảo lại cho là « thịt hôm qua », cứ tham rẻ mua hoài. Mong rằng việc này sở Thú-y nên phạt nặng người buôn bán liều lĩnh ấy để làm gương cho kẻ khác.

Giấy thông-hành đánh rơi. — Vũ-văn-Nghị 45 tuổi, nhà ở phố Mission, đem lại nộp sở Cẩm một cái giấy thông-hành tên Tong-su-Ka-z, nói rằng được trước của nhà ở.

Dây tờ bắt lương. — M. Ng-v-Khoan ở phố Ả cầu số 81 có đơn trình tên Ng v-Xuân ăn cắp quần áo và đồ vật đáng giá 25 p. rồi trốn mất.

M. Lê-văn-Thịnh là tài thuyền, nhà ở đường Belgique số 182 cũng có đơn trình tên Dương là người làm công lấy mất chiếc đồ vật, đáng giá 53 p. rồi trốn đi đâu chưa rõ.

Sở Mật thám đã phái người đi đò bắt hai tên bất lương đó.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit ĐỒNG-NAM-MỸ

Dệt lãnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bonnard, 90.
Công-sưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐỒNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2095

BẮC-NINH

Thuyên chuyển. — Ông Đinh-tá-Lâm, Giáo-học ở thành-phố ta, có tin đi quản đốc trường Phú-thụy. Cái tin ấy khiến cho những nhà có con học ông lấy làm ngao ngán lắm.

Xin chúc ông và qui quyến thượng lộ bình yên.

PHÚ-THỌ

Bắt được hai thằng cướp. — Bọn cướp đường ở về vùng Trâm-nhị, thuộc phủ Đoan-hùng, thường quấn tụ nhau ở trong rừng rình bành khách qua lại để ra cướp lột. Bọn nó thì đã nhiều đứa bị bắt rồi, nay chúng lại mới xung thêm ra hai tên đảng là tên Sĩ và tên Dụ. Vừa rồi quan có phái một bọn lính đi vây bắt tận làng nhà nó thì bắt ngay được hai tên ấy và những đồ vật khí giới lại hơn 20 con dao trường sáng quắc, bởi với ở lưỡi dao mà đề tên là Đinh-công-Dụ và Nguyễn-văn-Sĩ. Hai tên ấy đã tỏng ngục rồi ; còn những quân tăng đảng thì chắc rồi cũng lại tra ra hết.

Hẫn từ nay về vùng Kim-lăng, Trâm-nhị và Phú-ninh đỡ lo sợ.

Hai phát súng — Đêm hôm mồng 10 ta vừa rồi độ hai ba giờ có nghe thấy hai tiếng súng. Hỏi ra là trộm vào nhà ông Thìn ở phố Tân-hưng. Người ta nói rằng quân trộm đi đông chúng năm bảy đứa, chúng định cướp to thì mới dám đi đông như thế. Nhưng mà chúng nó vào đến sân thì người nhà thức cả. May lắm, vì rằng hôm ấy ông Thìn lại nhanh tay bắn được mấy phát, chúng thấy tiếng súng nên mới tháo chạy cả.

PHÚC-YÊN

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời trân-trọng cảm tạ các cụ các quan, các ông, các bà cùng các thân-hằng cố-hữu đã tỏ tình luyến ái, gửi giấy chia buồn, cho đồ phúng viếng và đi đưa đám thân-phụ, nhạc-phụ chúng tôi là :

Ông NGUYỄN-VĂN-Ý

tự thế tại thành-phố Phúc-yên ngày 14 tháng 7 ta vừa rồi.

Trong khi tang-gia bối rối, hoặc có điều gì sơ suất, xin các ngài thứ lỗi cho.

Cả ai-tử : Nguyễn-văn Chi,
Tế-tử Trịnh-văn-Linh,
Phúc-yên ngày 20 tháng Nghị-viên
Tư tôn hôn tế đồng bái tạ.

TÊN-HAY

Tiệm bột một nhà gõ đầu trẻ — Bán quần tiếp được bài sau này. Đào tiên-sinh từ khi lên dạy học trường Pháp-Việt Yên-bay, phụ-huynh học trò ai cũng ngóng trông cái ơn giáo dục. Cái lòng mong mỏi ấy nay được mãn nguyện.

Không phải dạy được tầm học-trò đỗ mới được tiếng lưu lại. Là phải biết cách dạy dỗ, nắn-nắn, giảng-giọi nên những cái nhỏ tốt. Người về sau hay hay dở cũng vì cái mầm ấy gây tự thuở nhỏ. Ấy tiên-sanh sánh về điều đó, nay được thuyên đi nơi khác, tuy cái bình tích có vắng nhưng cái hồn tốt vẫn vẳng vẳng lưu-truyền mãi ở đây.

Đ-v-Đức.

(Xem trang thứ ba)

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 27 Août 1923
Diễn hai tích
Một tích chèo cổ — Một tích thường khó
Tích thứ nhất :
KIM-VÂN-KIỀU
Tích thứ hai :
DƯƠNG-DƯƠNG
TRƯỜNG-BẢN

Tối thứ ba 28 Août 1923
Diễn tích
LIỆT PHỤ TUYỆT OAN
Lương trên sao chẳng xót tình,
Oan ai dồn ấn thay hình là oan.
Cuộc đời tàn lụi bi hoan,
Khi buông tiếng khóc lúc vang trận cười

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm ta !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chỉ phê rằng :
Chiếu nay đệ được phòng cẩn MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để lâng ngày dùng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, trước lạ phê thị gửi cho qui được phòng chế-ông để ở thành-giá.
Khâm thử.

敕有按落
旨此製藥酒名曰
製造精純功能補
益氣血滋養肺胃
敕令試用五月
日內閣掌
印

Rượu này đã bào-cửu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Số 18

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyệt sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

Bạch thái-thường còn đang ngẫn-ngủ thì bỗng nghe báo có Tổ ngự-sử đến, với-vàng đứng dậy ra đón. Tổ ngự-sử vái chào rồi nói :

— Dương ngự-sử thật không ra gì bằng người ! Vì việc hôm trước cầu-bôn không được, mới giấu tôi mà một mình với trưởng quan để tiến-cử niên-huynh. Hôm nay triều-đình giáng chỉ, để mới hiểu chuyện, mấy lần đó đến tìm hẳn để phân giải, nhưng hẳn tránh mặt không tiếp. Bộ không biết làm thế nào, đã có rủ mấy ông bạn đồng-liêu vào yết kiến Vương thượng-công, nói rõ việc vì hẳn cần-bôn không được mới đem lòng thù oán. Vương thượng-công nghe nói, giống lấy làm bất-bình. Ngài bèn rằng triều-đình đã giáng chỉ rồi, khó vào hỏi được, chỉ có một cách niên-huynh cáo bệnh, rồi để tiến-cử người khác. Bấy giờ ngài sẽ liệu giúp cho. Vì thế độ phải đến đây nói với niên-huynh, niên-huynh nên làm ngay, chớ có chậm trễ.

Bạch thái-thường nói :

— Xin đa tạ cái thịnh-tình của niên-huynh ! Việc này dẫu tại Dương ngự-sử hãm hại tiền-độ, nhưng triều-đình đã giáng chỉ, đạo làm thần-tử, há lại nên chối-từ. Nếu tiền-độ chối từ không nhận, thì chẳng những dẫu tội với danh giáo, mà cũng bị hẳn chê-cười vậy.

Tổ ngự-sử nói :

— Niên-huynh nói rất phải ! Chỉ vì niên-huynh đang trong khi tuổi già, lại phải đi vào nơi nghiêm-lãnh, độ ấy trường đong-đoải, tưởng cũng nhiều nỗi khó-khăn.

Bạch thái-thường nói :

— Thượng-hoàng còn đang bị hãm ở nơi cũng hoang lẹ thì tôi vi-thần này há dám quản công.

Tổ ngự-sử bỗng thở dài mà than rằng :

— Cái lòng trung-nghĩa của niên-huynh, thường qui-thần cũng phải cảm-động ! Chẳng những Dương ngự-sử là loài cầm thú, đáng gọi : a Thiên-cổ tội nhân », mà bọn tiền-độ đây đem bụng tiểu nhân suy tưởng quân-tử, ngu cũng cũng hổ-thẹn. Nhưng một ông bạn qui mắc nạn đi xa, cái lòng quyến-luyến của tiền-độ không thể người được, biết làm thế nào !

Bạch thái-thường cũng buồn-rầu mà đáp rằng :

— Niên-huynh yêu độ như cốt-nhục, độ không phải là loài cây cỏ, há lại không biết cảm-kích hay sao ! nhưng thân này đã đứng trong danh giáo, xưa nay học sách những gì, bao giờ dám quên cái lòng trung-nghĩa. Nếu nước nhà đang buổi khó-khăn mà chỉ nghĩ riêng về sự sinh-tử ân-cần thì mình cũng chẳng khác chi Dương ngự-sử vậy.

Tổ ngự-sử nói :

— Cái cao-hoài liệt-chí của niên-huynh, tiền-độ kém xa lắm. Trời giáng người thiện, dẫu trong nguy-hiểm, cũng sẽ được an-toàn, huống còn tiền-độ đây bụng dạ nhỏ nhen, không thể gắng đứng với bọn tiền-nhân ấy được. Hoàng chi Trường an là nơi hiểm-địa, niên-huynh đi rồi, tiền-độ cũng phải nghĩ cách mà đối bề chốn này !

Bạch thái-thường nói :

— Cuống thà đi xa, còn hơn là ở chốn này !

Nói xong, lại mời Tổ ngự sử vào thư-phòng ngồi chơi. Tổ ngự-sử không chịu vào mà rằng :

— Bây giờ là lúc nào mà còn ngồi chơi cho được !

Nói xong, liền cáo-từ lui ra. Bạch thái-thường tiễn Tổ ngự-sử ra cửa, rồi trở vào nhà tr, thuật chuyện cho nàng Bằng-ngọc nghe. Nàng, Bằng-ngọc nghe nói, nét mặt tái mét, hai hàng nước mắt, bỗng chảy xuống đòng đòng.

Nàng giẫm chân mà phàn-nàn rằng :

— Bây giờ biết làm thế nào ! Nếu vậy thật là con hại khi khán-phụ đó ! Con nghe nói ngoài Bắc-tới là nơi sa-mạc, giá lạnh lạ thường, huống chi lại gặp tiết đông, đầy đường sương-tuyết, dẫu người thân trẻ, đi cũng ngại-ngùng, nữa là một ông cụ già, chịu sao cho nổi ! Quả nhiên là đặt điều-lắc kia vì việc cần-bảo, không được mà hãm-hại thân-phụ, sao thân-phụ không đàng sớ giải bày mọi nỗi, rồi cáo bệnh xin từ quan. Hoặc giả thánh-thượng cũng đã lòng ta thương-xót đến kẻ lão-thần vậy.

Bạch thái-thường nói :

— Vừa rồi Tổ ngự-sử bàn với ta, cũng bợp như ý của con. Ông ta đi vì ta nói với tòa Nội-các thì Vương thượng-công bảo cứ làm gì ông cáo bệnh, rồi ngài sẽ liệu giúp cho. Nhưng ta thiết nghĩ việc này quan hệ đến danh tiết, nếu ta cáo bệnh, người biết ra thì bảo là tại Dương đình-chiếu lập mưu hãm-hại, còn người không biết, tất lại cho ta là kẻ bỏ nhát phải tìm kế thoát thân. Thuở trước ta chỉ vì Vương trấn lộng quyền mà cáo quan bỏ về, ai là người không kính-phục. Ngày nay vì triều-đình khích-phục, ta lại ra nhận chức, đang lúc nước nhà bối-rối, cứ ta đi sớ, nếu ta cố ý từ-chối thì khác nào « Hồ-đầu xà-vĩ », mỗi khi một khác, thêm một trò cười cho thế-gian !

Nàng Bằng ngọc gạt nước mắt mà thưa rằng :

— Những lời thân phụ nói là cái đại-nghĩa cần kẻ làm tôi, thần-mẫu không thể biết được. Nhưng thân-phụ đi chuyến này, tuổi già sức yếu, vào nơi giá-lạnh, chịu sao cho nổi. Vả Bắc phiên là quân rợ-mọi, cậy mình cường-bạo, vẫn khinh Trung quốc. Thượng-hoàng còn chưa biết sống chết thế nào, huống-chi là một kẻ sứ-thần ! Ngày nay thân-phụ vào nơi hổ-huyệt ấy, con lấy làm lo-ngại lắm !

Bạch thái-thường nói :

— Bậc phiên tử khi nghe tin Trung-quốc ta có thánh-quân, cũng đã sinh lòng hối-quá. Huống-chi thượng-

PHỦ LÝ

Mấy tin trong học-giới. — Đến kỳ vào học này, là ngày 3 Septembre trường nữ-học sẽ mở thêm lớp; nhà học-chính đã bổ thêm một cô nữ-giáo-sư, có bằng thành-chung về dạy.

Bà con trong hàng tỉnh, có con đi học, nghe được tin này chắc sẽ lấy làm vui lòng. Vì trường học đã mở thêm lớp, thêm cô giáo, thì chắc rằng sẽ nhận được thêm nhiều học-trò, không ngại không đủ chỗ ngồi nữa. Bà con trong hàng tỉnh, ai muốn cho con đi học thì từ nay đến hôm vào học, làm đơn để đến trường học mà xin. Năm nay mở rộng trường thì sự xin học cũng dễ, ai đúng tuổi xin cũng được, không sợ thiếu chỗ ngồi, mà khó xin như mọi năm đâu.

Trường Pháp-Việt kiêm-bị Trà-châu. — Trường Pháp-Việt ở Trà-châu, nhờ có ông Nguyễn-văn-Tuyên chuyên-cần đôn đốc đã nên một trường kiêm-bị tự năm ngoái. Số học-trò đông đúc đã lấy làm cả ở vùng ta. Nay ông lại xin nhà học-chánh gia ơn bổ thêm cho một thầy giáo thực thụ có bằng thành-chung học, để cùng ông hết sức giúp về sự học cho thanh-công hiệu bội phần năm ngoái. Vậy nước ao rằng các thân-hào cùng các nhà có trẻ ở gần xa, nên biết tỏ lòng kính phục chính-phủ Bảo-hộ đã không ngại tốn-kém để mở mang trí-não cho thiên-niên nước nhà mà cho các con em đến học, trước là để khỏi phụ cái hận-ý nhà học-chánh, sau là khỏi mất một dịp hiếm có nay. Thực là một điều nên lưu-ý vậy.

Thuyên-chuyển. — Có tin rằng ông giáo Nguyễn-văn-Trật, trường Pháp-Việt tỉnh ta, sẽ đổi đi dạy trường Thượng-lang, về hạt Cao-bằng. Ông là người học hạnh thuần cẩn, mới đổi về đây được mấy tháng nay, mà anh em quen biết, cha mẹ học-trò, cùng các cậu học-sinh, ai cũng một lòng quí-mến ông. Ông thực là đáng mặt sư-biểu vậy. Nay nghe tin ông đổi đi, ai nấy thảy đều ngao ngán. Vậy trước khi ông đăng trình tựu-chức, xin chúc ông cùng gia-quyến nhất lộ bình an.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

VIỆC KINH-ĐÔ

Lừa người có tật. — Khoảng đường tự vực lên Hoè thành thoảng có thấy một người đàn bà mặt mũi lịch sự tử-tế lắm, nhưng có tật ở chân chỉ đi bằng hai cái đầu gối ra cách khó nhọc lắm. Rứa mà lại thêm tay ẵm một đứa con còn bé dại.

Ai trông thấy tình cảnh ấy lại chẳng động lòng mà hỏi vì sao?

Nguyên người đàn bà ấy lúc mới sinh ra đã có tật rồi, sau lớn đến 17, 18 tuổi, thì nhan sắc tối đẹp lắm, duy chỉ có tật ở chân, khi ngồi thì không ai biết, chỉ có đứng dậy thì khó ngó lắm. Thường thường ngồi trong cửa sổ lúc đánh bài xem sách, hoặc khi đêm trăng tỏ ngồi dưới bóng cây ngắm nga ca lý. Hoặc bởi nhan sắc mặn mà hoặc bởi giọng ca ngâm nỉ non thanh thú kia mà khiến cho khách qua đường không thể liếc mắt để tai được.

Gần xóm có chàng kia đem lòng quyến anh rể yến chẳng bao lâu mà khối tình ngày một nặng tình. Lúc đó chàng đã phỉ nguyền rồi thì kiếm đường lếch xa. Nay người đàn bà ấy yếu ớm tật nguyền cho nên phải chịu khổ ẵm con đi xin kiếm những nơi quen biết để nuôi con. Phi nghĩa thay cái thằng lường kẻ tật nguyền kia.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh hao mòn, kém sức, yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay gặp phải, vì làm lụng quá hay lo nghĩ nhiều. Bổ làm cho kém bần chân huyết đi mà chính chân huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta cần phải bổ bổ ngay vào chân huyết. Muốn bổ bổ cho chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chống khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu mắn, hao mòn sau khi mới khỏi bệnh giấp, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết mình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết sẽ mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt để chữa khỏi bổ có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả

2066

痔醫林桂張

HỎI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi (!) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, nếu nên tôi dùng làm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sợ, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn ấy hễ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lang như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

M. TCHUONG-QUAY-LAM

Y-sĩ, Phố hàng Buồm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các tỉnh xa đều xin hàn tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay. 2090

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và suy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu **bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền, và rất qui để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế **MONTÈS**, 84, phố Tràng-tiền, Hanoi.

MUỐN BÁN

Một cái xe độc-mã cao-su bánh gỗ thực đẹp dàng sau có ghế cho bồi ngựa ngồi

Xe và cương còn mới nguyên

GIÁ HẠ

Lại hỏi : 7, Bd Bobillot, Hanoi

2090

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

Là một vị thuốc bảo-hoàng có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 cr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẦN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: A. Rue de Pre-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM

Cũng có bán tại: Hanoi, Bi CHASSAGNE, Pharmacien, Rue Paul Bert, 57 — Haiphong, L. BOISSARIE, Pharmacien, Rue de la Marine — và các hiệu thuốc chữa khắp.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Chứng ngàm nước để nấu

Đóng chai lớn

Đóng chai nhỏ

ĐẠI-LÝ :

Ở tỉnh Haiphong là ông **Denis Frères**

Ở tỉnh Yunnan là ông **Hoek-Guine-Seng**

RƯỢU BIA HOMMEL

Hàng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thư đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

CỬA HÀNG MẪN-KHÁNH

Kính trình các Ngài,

Tôi mới mở một cửa hàng thợ may và khâu giầy tại đây, hiệu là MẪN-KHÁNH. Vậy có vài hàng bộc-bạch cùng các ngài trong công thương giới giúp tôi trong lúc sơ đầu bỡ ngỡ, ngõ hầu cạnh tranh với người ngoại trong chốn thương trường, cho vẻ vang cảnh Hồng chỉ Lạc ở nước ngoài; hoặc may quần áo tây, ta; hoặc giầy hàng nội-hóa cho đẹp hoa-hồng; hoặc muốn cần đến thứ hàng gì hay hỏi-han sự gì ở đây, xin biết thư tôi biết. Tôi xin hết lòng hoan nghênh và cảm tạ.

MẪN-KHÁNH, *Tailleur et Cordonnier*

Fort-Bayard, Kouang-Tchéou-Wan, Chine.

2090

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-doan, đạ Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVEAUTÉS

6, Rue des Cantonnais, Hanoi

2034

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gô-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

NHÂN DỊP NGÀY KHAI TRƯỜNG HỌC

TỪ THỨ HAI 27 AOÛT CHO ĐẾN MẤY NGÀY SAU :

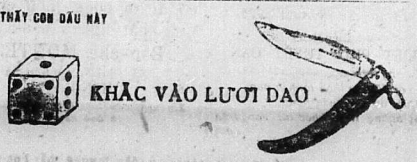
Bán chiếu-khách những giấy bút, đồ nữ-trang, bàn chải, giao, nước hoa, mũ, áo lót mình, cà-vạt, giầy

Gian bán đồ ăn và gian bán rượu

BÁN CÁC ĐỒ MỚI SANG KỲ TÀU VỪA RỒI

Xin xem giấy khai giá hàng cùng chỗ bày hàng

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie Lyon

2064

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thực có quý khách nhưng đồng hồ đeo tay cho bản-hiệu vì giá hạ sau 3 quan nếu chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, cốt chiếu giá không bớt thêm xin biếu cái tính giọng vàng có hộp sứ sau này :

Đồng hồ đeo tay nhãn tốt thấy giờ		giá trước	8$40	nay	6$40
—	id	— có cửa kỷ	—	8 00	— 6 00
—	id	kim thép vỏ kim vàng	—	4 00	— 3 00
—	id	vuông thực sinh	—	5 20	— 4 00

Để các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đôi mắt và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

69, *Phố hàng Ngang, HANOI*

2040

興同梁

Kính trình để các quí-khách biết cho rằng: bản-hiệu chúng tôi vốn chuyên nhờ về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm nay, nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu các-thứ các kiểu vòng, nhẫn, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, quả-tim, vân vân, trông rất là khanh nhã, theo hợp thời thế, nào quí khách hiện đương, nhân dịp nắng ngày tốt đã đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Kouytong sang và mới có sang nữa thứ mặt kim-cương, chân nhẫn, ngọc-thạch, ngọc bực, kim cương, hồ-phách, san-hô, mã-não, vỏ mặt ngũ nào vừa nữa, đã có các thứ, và mới có sang nhiều kiểu thấy, kiểu nhẫn mới mới ra, trông rất là ngoạn mục.

Xin mời các quí-khách quá bộ lại xem, đã mua hay không, bản-hiệu lúc nào cũng có người để thưa tiếp các quí-khách. rất là trọng-thể.

LƯƠNG-TRÚNG-HIỆU

Bijoutier

M. Rue de la Soie, 67, Khách) HANOI

Các bệnh hóng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân !.. dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gô-đa và bờ Hoàn-kiếm trông sang

---

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hai mươi về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

• Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

• Bản-hiệu mới có thứ mũ « EMAILLÉ » để lau rửa hết gội tốt mỗi cái giá 0$40 Bằng hàng nội.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)